

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/185/2007

BARDZO DOBRE NASTROJE SPOŁECZNE POD KONIEC ROKU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

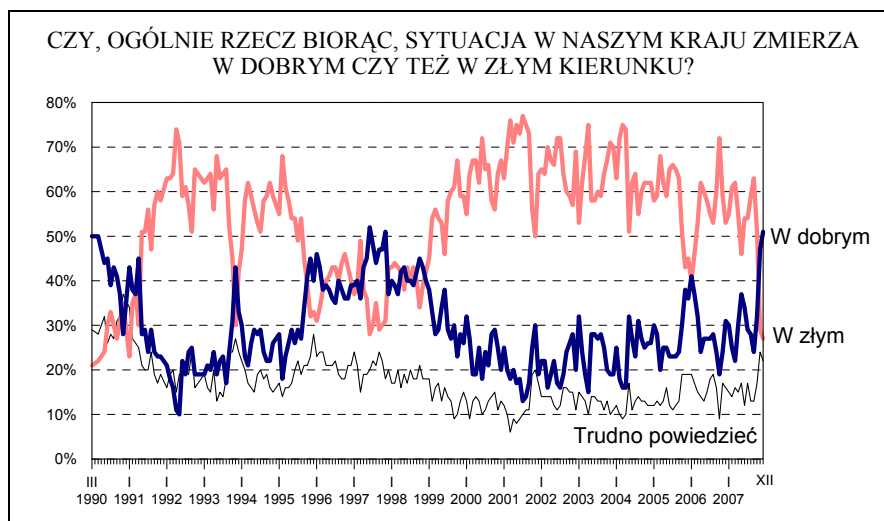
WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2007

PRZEDRUK I ROZPOWSZECZNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

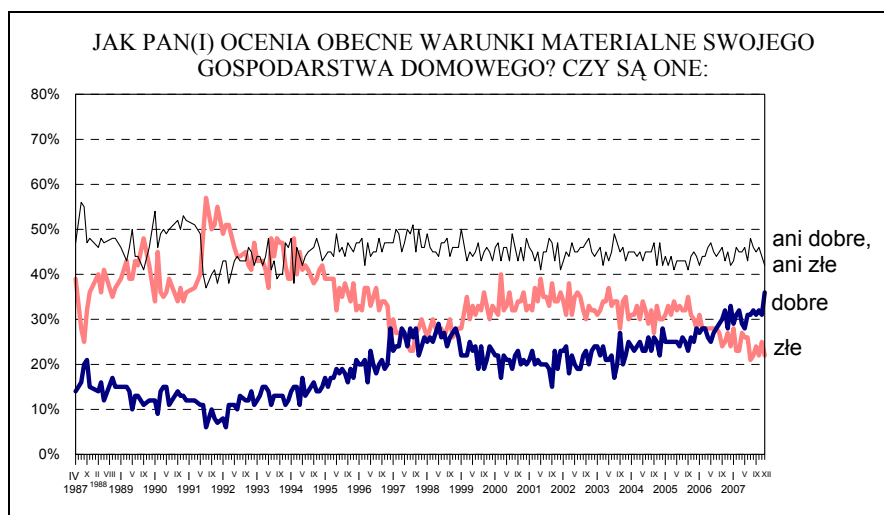

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
12 października 2007 roku

- ❑ Ponad połowa ankietowanych pozytywnie ocenia rozwój ogólnej sytuacji w Polsce. Od wyborów parlamentarnych poziom społecznego optymizmu dorównuje nastrojom z początku okresu transformacji ustrojowej.

- ❑ W grudniu poprawiły się zarówno oceny warunków materialnych gospodarstw domowych Polaków, jak i przewidywania w tym zakresie. Odsetek ankietowanych pozytywnie oceniających sytuację materialną swoich gospodarstw domowych jest najwyższy od czasu rozpoczęcia przez nas badań na ten temat, to znaczy od dwudziestu lat.

Październikowe wybory do Sejmu i Senatu zaowocowały znaczną poprawą nastrojów społecznych. Grudniowe badanie¹ pokazuje, że nadal utrzymuje się optymizm. W porównaniu z listopadowym pomiarem polepszyły się oceny rozwoju ogólnej sytuacji w kraju oraz sytuacji politycznej. Więcej osób pozytywnie ocenia warunki materialne swoich gospodarstw domowych i spodziewa się dalszej ich poprawy. Pogorszeniu uległy jedynie niektóre wskaźniki związane z zatrudnieniem ankietowanych.

OCENY

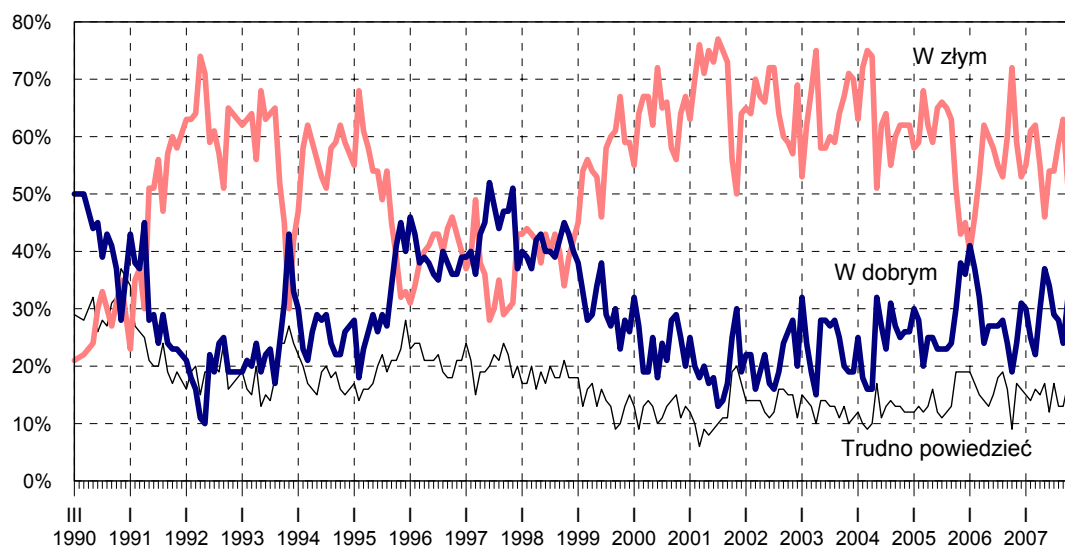
W grudniu zaobserwowaliśmy dalszą niewielką poprawę opinii o **rozwój sytuacji w kraju**. Liczba osób, które sądzą, że sprawy w Polsce zmierzają w dobrym kierunku, przekroczyła po raz pierwszy od 1998 roku połowę ogółu badanych (51%, wzrost od listopada o 4 punkty). Ankietowani będący przeciwnego zdania stanowią obecnie nieco ponad jedną czwartą społeczeństwa (27%). Nadal więcej niż co piąty respondent (22%) nie potrafi ocenić tej sytuacji.

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2006	2007											
	w procentach												
W dobrym	31	30	25	22	30	37	34	29	28	24	32	47	51
W złym	53	55	61	62	55	46	54	54	59	63	51	29	27
Trudno powiedzieć	16	15	14	16	15	17	12	17	13	13	17	24	22

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (211) zrealizowano w dniach 1–4 grudnia 2007 roku na liczącej 870 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

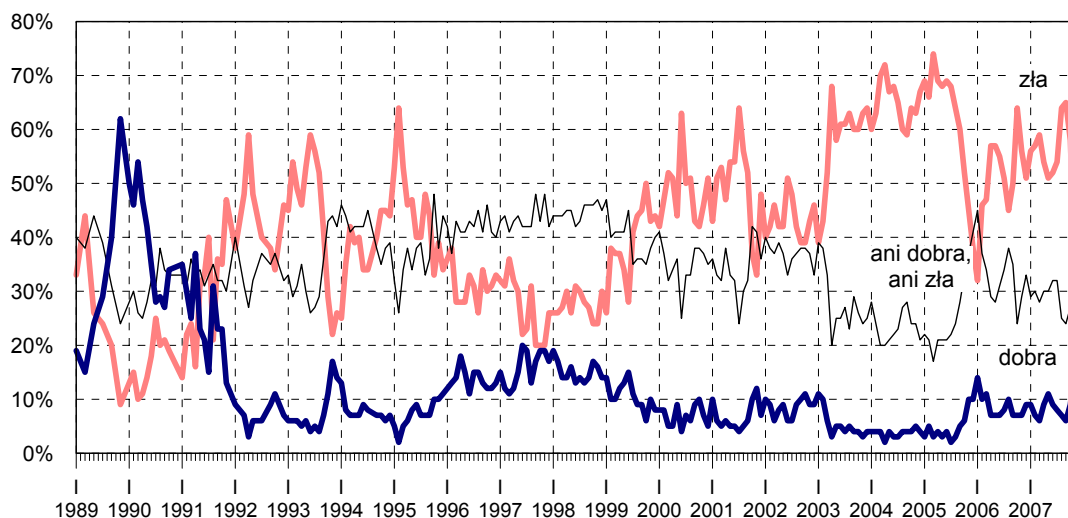
RYS. 1. CZY, OGÓLNIE RZECZ BIORĄC, SYTUACJA W NASZYM KRAJU ZMIERZA W DOBRYM CZY TEŻ W ZŁYM KIERUNKU?

Na ogół im młodszy i lepiej wykształceni są badani, w im większej miejscowości mieszkają, a także im wyższe uzyskują dochody *per capita* i lepiej oceniają warunki materialne swoich gospodarstw domowych, tym częściej wyrażają pozytywne opinie o kierunku rozwoju sytuacji w kraju. Ci, którzy uważają, że sprawy w Polsce zmierzają w dobrą stronę, przeważają niemal we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Wyjątek stanowią respondenci mający najniższe dochody (do 300 zł na osobę w rodzinie) i postrzegający swoją sytuację bytową jako złą, wśród których więcej jest oceniających sytuację w kraju źle niż dobrze. Znacznie wyższe niż przeciętnie odsetki negatywnych opinii na ten temat są również wśród bezrobotnych i rolników (zob. tabele aneksowe).

Znacząco polepszyły się oceny **sytuacji politycznej**. Jako dobrą określa ją jedna czwarta respondentów (24%, wzrost o 8 punktów). Co prawda nadal więcej osób (27%, spadek o 5 punktów) jest przeciwnego zdania, ale ich przewaga w ciągu ostatnich trzech miesięcy bardzo się zmniejszyła. Największa grupa badanych (41%, spadek o 4 punkty) ocenia obecną sytuację polityczną jako przeciętną.

RYS. 2. JAK PAN(I) OGÓLNI OCENIA OBECNĄ SYTUACJĘ POLITYCZNĄ W POLSCE?
CZY JEST ONA:

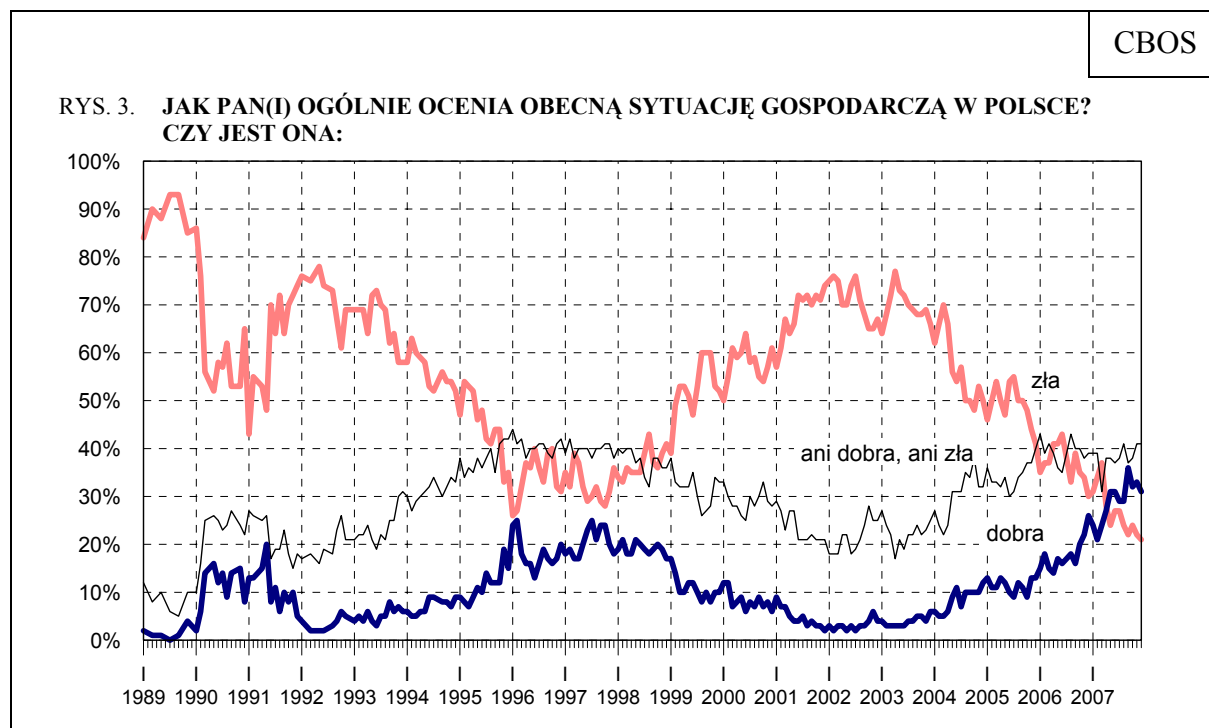
Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 2

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2006	2007											
	w procentach												
- dobra	9	8	7	6	9	11	9	8	7	6	9	16	24
- ani dobra, ani zła	33	29	30	28	30	30	32	32	25	24	27	45	41
- zła	51	56	57	59	54	51	52	54	64	65	58	32	27
Trudno powiedzieć	7	7	6	7	7	8	7	6	4	5	6	7	8

Mimo znacznej poprawy ocen, w większości analizowanych grup społecznych negatywne opinie o sytuacji politycznej w kraju nadal nieznacznie przeważają nad pozytywnymi. Wyjątek stanowią badani z wyższym wykształceniem, mieszkający w największych miastach, uczniowie i studenci, respondenci osiągający najwyższe dochody i dobrze oceniający swoją sytuację materialną, raczej młodszy, wśród których częstsze są dobre oceny sytuacji politycznej. Mężczyźni oceniają stan polityki znacząco lepiej niż kobiety. Krytyczne opinie są szczególnie nasilone wśród rencistów, robotników wykwalifikowanych, osób o najniższych dochodach (zob. tabele aneksowe).

Oceny **sytuacji gospodarczej** w kraju pozostały na niezmiennym, dość wysokim poziomie. Jedna trzecia badanych (31%) pozytywnie ocenia stan gospodarki, dwie piąte (41%) określa jej kondycję jako przeciętną, a jedna piąta (21%) wystawia oceny negatywne.

Pominięto „trudno powiedzieć”

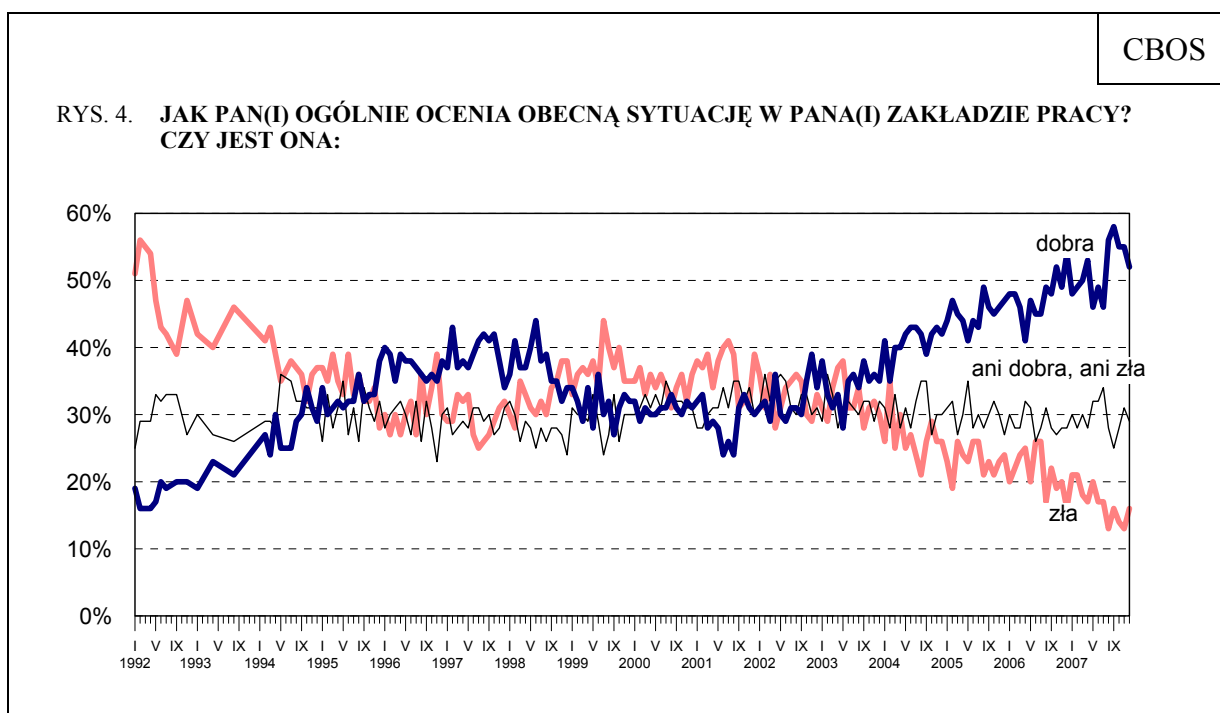
Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2006	2007											
	w procentach												
- dobra	26	24	21	24	27	31	31	29	29	36	32	33	31
- ani dobra, ani zła	39	39	39	31	38	38	37	38	41	37	38	41	41
- zła	30	31	34	37	28	24	27	27	24	22	24	22	21
Trudno powiedzieć	5	7	6	8	7	7	5	6	5	5	6	4	7

Opinie na ten temat zależą przede wszystkim od położenia społecznego ankietowanych. Im wyższa pozycja ekonomiczna (wyższe dochody i lepsze warunki materialne gospodarstwa domowego) oraz społeczna (wyższe wykształcenie i pozycja zawodowa), tym na ogół częstsze zadowolenie z sytuacji gospodarczej w kraju. Do najbardziej zadowolonych należą też mieszkańcy wielkich, ponadpółmilionowych miast, a im mniejsza miejscowość, tym mniej zadowolonych. Pozytywnym opiniom wyraźnie

sprzyjają również prawicowe poglądy polityczne i młody wiek. Ponadto dobre oceny są znacznie częstsze wśród mężczyzn niż kobiet. Krytyczne opinie o stanie gospodarki przeważają wśród osób osiągających niskie dochody (poniżej 300 zł *per capita*), źle oceniających swoją sytuację materialną, mających wykształcenie podstawowe, a także wśród rencistów, bezrobotnych, rolników i robotników niewykwalifikowanych.

Minimalnie pogorszyły się opinie pracowników o **sytuacji w ich zakładach pracy**. Ponad połowa zatrudnionych (52%, spadek o 3 punkty) pozytywnie ocenia kondycję swojego miejsca pracy, ponad jedna czwarta (29%) uznaje ją za przeciętną, a mniej więcej jedna szósta (16%, wzrost o 3 punkty) wyraża niezadowolenie.

Pominięto „trudno powiedzieć”

Opinie w tej sprawie zależą przede wszystkim od warunków materialnych gospodarstw domowych pracowników – im są gorsze, tym częstsze negatywne oceny kondycji zakładów pracy. Niezmiennie najbardziej krytycznie o sytuacji swoich gospodarstw wypowiadają się rolnicy. Kobiety znacznie rzadziej niż mężczyźni pozytywnie oceniają kondycję swoich miejsc pracy. Dobrych opinii jest zaś więcej wśród ankietowanych najmłodszych, najlepiej wykształconych i sytuowanych oraz mających wysoką pozycję zawodową.

Tabela 4

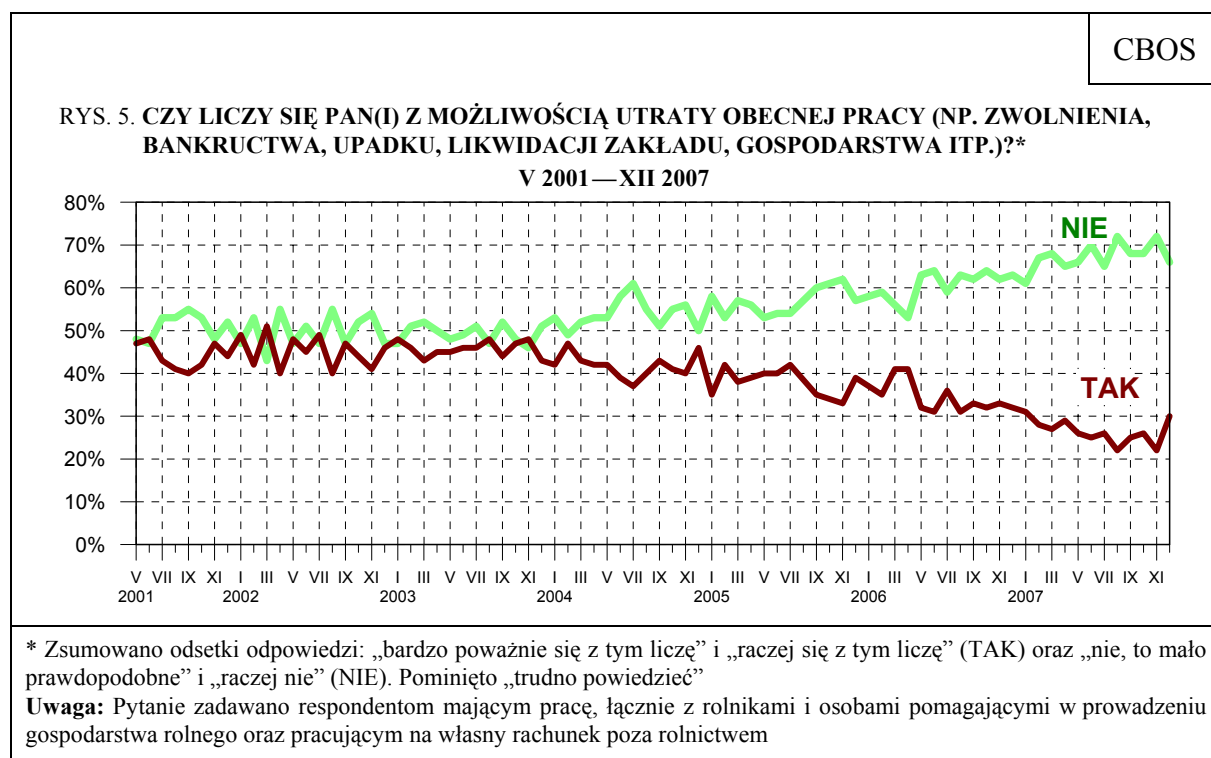
Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2006	2007											
	w procentach												
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)													
N=	463	420	424	424	409	430	405	479	412	396	715	436	414
- dobra	54	48	49	50	53	46	49	46	56	58	55	55	52
- ani dobra, ani zła	28	30	28	30	28	32	32	34	28	25	28	31	29
- zła	16	21	21	18	17	20	17	17	13	16	14	13	16
Trudno powiedzieć	2	2	2	2	2	2	2	3	3	1	2	1	3
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych													
- dobra	57	54	54	58	52	47	46	50	51	58	63	55	50
- ani dobra, ani zła	24	27	25	31	28	32	34	30	31	22	23	27	30
- zła	16	18	19	11	16	19	20	17	15	19	12	17	18
Trudno powiedzieć	3	1	2	1	3	2	0	3	4	1	2	0	2
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej													
- dobra	59	47	52	49	66	54	61	55	70	61	63	66	55
- ani dobra, ani zła	26	30	26	29	23	30	26	30	18	22	24	28	27
- zła	11	17	18	21	10	17	11	13	9	16	11	4	16
Trudno powiedzieć	4	6	3	1	0	0	2	3	4	1	2	2	2
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem													
- dobra	65	54	54	59	58	57	53	51	64	66	57	61	58
- ani dobra, ani zła	25	27	30	26	25	25	32	36	25	24	28	32	29
- zła	10	18	14	11	13	15	12	12	8	10	13	6	11
Trudno powiedzieć	0	0	2	3	3	3	3	2	3	0	2	1	2
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych													
- dobra	20	7	12	11	21	13	26	11	16	18	13	19	10
- ani dobra, ani zła	36	52	41	46	42	43	38	41	44	43	48	39	36
- zła	43	38	47	43	35	44	36	43	41	36	36	40	43
Trudno powiedzieć	0	2	0	0	1	0	0	4	0	3	4	2	11

W grudniu zmniejszyło się **poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia**. Zdecydowana większość mających pracę (66%, spadek o 6 punktów) nie obawia się jej utraty, a lęk przed bezrobociem odczuwa mniej niż jedna trzecia zatrudnionych (30%, wzrost o 8 punktów). Należy jednak pamiętać, że w ostatnich trzech kwartałach wskaźnik ten ulega tylko niewielkim wahaniom i w zasadzie utrzymuje się na stałym poziomie.

Tabela 5

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																	
	IV '07 (N=412)		V '07 (N=429)		VI '07 (N=402)		VII '07 (N=475)		VIII '07 (N=410)		IX '07 (N=396)		X '07 (N=713)		XI '07 (N=429)		XII '07 (N=414)	
	w procentach																	
Bardzo poważnie się z tym liczę	7	29	6	26	6	25	5	26	5	22	6	25	6	26	3	22	7	30
Raczej tak	22		20		19		21		17		19		20		19		23	
Raczej nie	29	65	36	66	37	70	34	65	36	72	31	68	31	68	34	72	33	66
Nie, to mało prawdopodobne	36		30		33		31		36		37		37		38		33	
Trudno powiedzieć	6	6	8	8	5	5	9	9	6	6	7	7	6	6	6	6	4	4

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

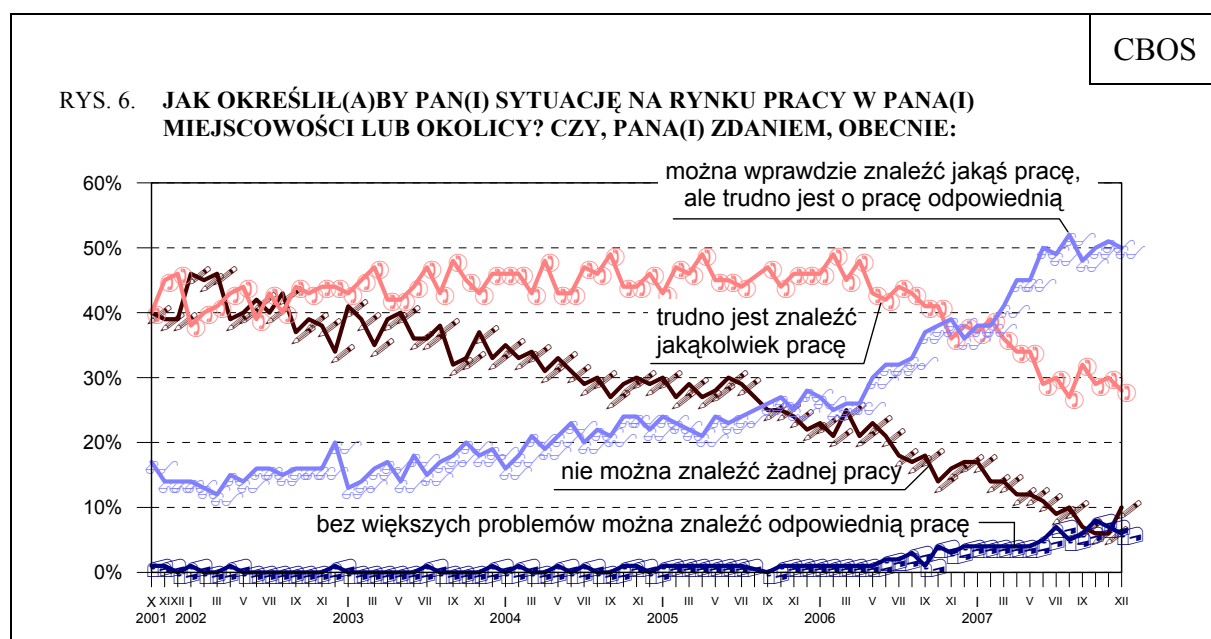

We wszystkich grupach społeczno-demograficznych przeważają wśród mających pracę osoby nieobawiające się jej utraty. Poczuciu bezpieczeństwa zatrudnienia sprzyja dobra sytuacja materialna gospodarstw domowych pracowników oraz wysoka pozycja zawodowa. Nieco bardziej ustabilizowani zawodowo czują się mężczyźni niż kobiety. Najbardziej spokojni o swoje miejsce pracy są ludzie prowadzący działalność gospodarczą, należący do kadry kierowniczej i inteligencji oraz rolnicy. Natomiast zagrożenie bezrobociem najczęściej odnotowujemy wśród pracowników umysłowych niższego szczebla i fizyczno-umysłowych, robotników niewykwalifikowanych, osób żyjących w złych warunkach materialnych i mieszkających w największych miastach (powyżej 500 tys. ludności).

Oceny **sytuacji panującej na lokalnych rynkach pracy** pozostały na niemal niezmienionym poziomie. Tylko nieliczni (6%) twierdzą, że w ich miejscu zamieszkania lub okolicy bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę, ale połowa badanych (50%) uważa, że jakieś zatrudnienie jest osiągalne. Więcej niż co czwarty ankietowany (28%) jest zdania, że na lokalnym rynku trudno jest o jakąkolwiek pracę, a co dziesiąty (10%, wzrost o 4 punkty) twierdzi, że nie ma tam żadnego zatrudnienia. Podobnie jak przed miesiącem, opinie pozytywne (56%) znacznie przeważają nad negatywnymi (38%). Trzeba jednak zauważyć, że pogorszyły się aż trzy wskaźniki dotyczące pracy respondentów: ocena sytuacji w zakładach pracy, poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia oraz opinie o możliwości znalezienia pracy w miejscu zamieszkania. Stanowi to odwrócenie dotychczasowych trendów. Kolejne badania przyniosą odpowiedź na pytanie, czy jest to tylko chwilowa zmiana czy też sytuacja na rynku pracy rzeczywiście zaczyna się pogarszać.

Tabela 6

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2007							
	w procentach							
- bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	4	5	7	5	6	8	7	6
- można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	45	50	49	52	48	50	51	50
- trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	34	29	30	27	32	29	30	28
- nie można znaleźć żadnej pracy	12	11	9	10	7	6	6	10
Trudno powiedzieć	5	5	5	6	7	7	6	6

Pominięto „trudno powiedzieć”

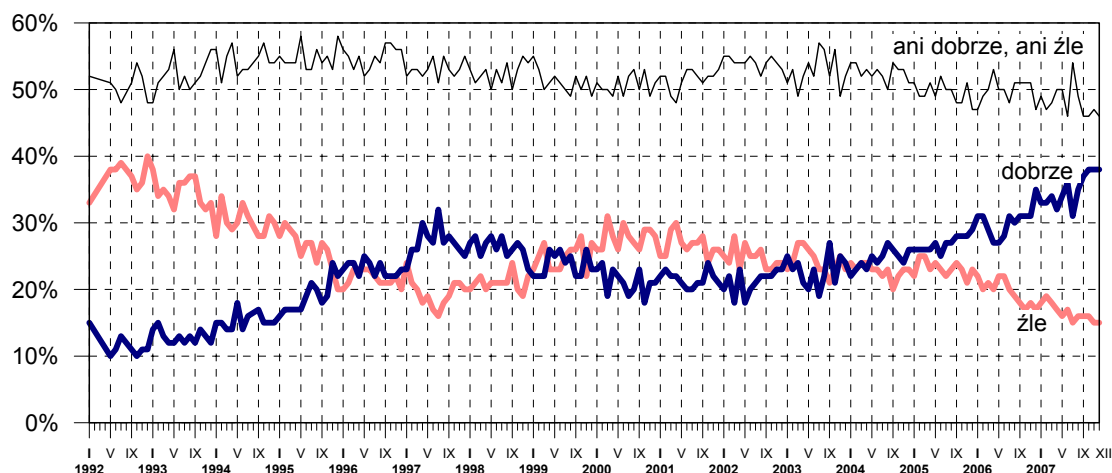
Na trudności ze znalezieniem jakiegokolwiek pracy lub na jej całkowity brak w miejscu zamieszkania i okolicy badani wskazują na ogół tym częściej, w im mniejszej miejscowości mieszkają, im niższy jest poziom ich wykształcenia i dochodów oraz gorsze warunki materialne gospodarstw domowych. Nieco bardziej krytycznie oceniają sytuację kobiety niż mężczyźni, a także badani starsi (powyżej 54 roku życia) niż młodszy. Obraz lokalnego rynku pracy zależy również od pozycji zawodowej pracowników. Na szanse znalezienia pracy najczęściej wskazują przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, osoby prowadzące działalność gospodarczą oraz robotnicy niewykwalifikowani, natomiast na trudności w tym zakresie – rolnicy, ale też bezrobotni i renciści. Im wyższe wykształcenie badanych, większe dochody i lepsza sytuacja materialna oraz im większe miejsce ich zamieszkania, tym częstsze pozytywne oceny lokalnego rynku pracy (zob. tabele aneksowe).

Na niezmiennym poziomie pozostały opinie o tym, **jak żyje się badanym i ich rodzinom**. Niemal dwie piąte ankietowanych (38%) określa jakość życia rodziny jako dobrą, prawie połowa (46%) uznaje ją za przeciętną, a mniej więcej co siódmy (15%) ocenia negatywnie.

Tabela 7

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2006	2007											
	w procentach												
- dobrze	35	33	33	34	32	34	36	31	35	37	38	38	38
- ani dobrze, ani źle	47	49	47	48	50	50	46	54	49	46	46	47	46
- źle	17	18	19	18	17	16	17	15	16	16	16	15	15
Trudno powiedzieć	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1

RYS. 7. CZY OBECNIE PANU(I) I PANA(I) RODZINIE ŻYJE SIĘ:

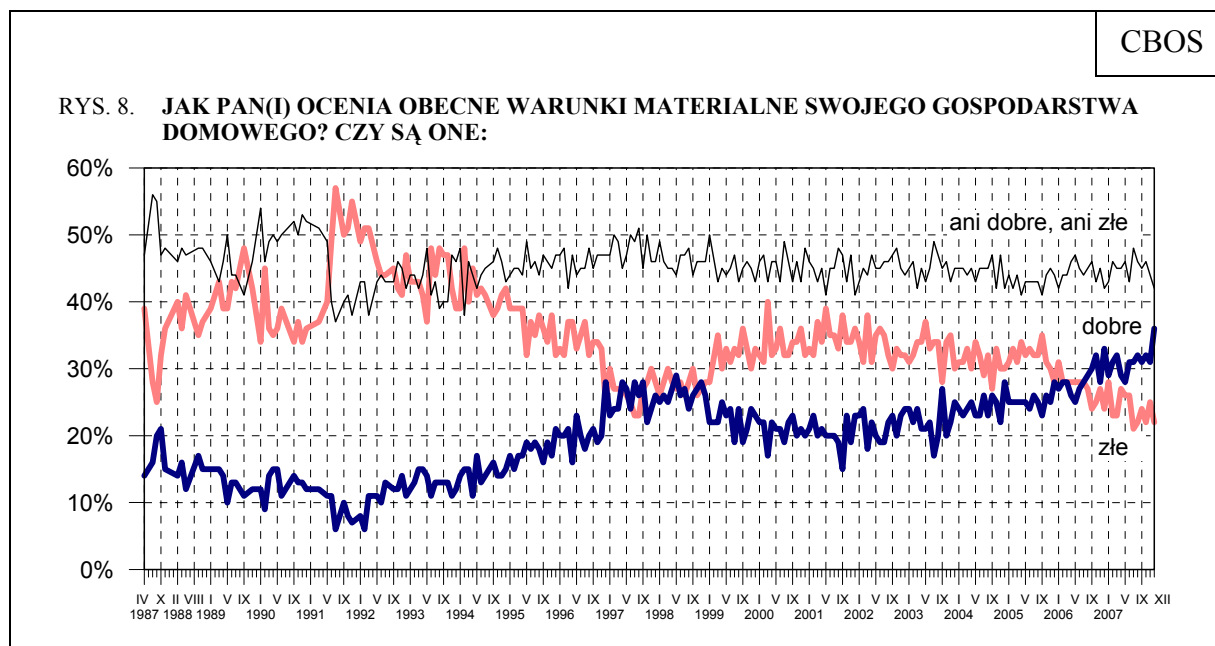
Pominięto „trudno powiedzieć”

Opinie na ten temat zależą od położenia społecznego i wieku badanych. Im wyższa ich pozycja społeczno-ekonomiczna i młodszy wiek, tym na ogół lepsze oceny poziomu życia. Do najbardziej zadowolonych należą osoby najlepiej sytuowane, z wyższym wykształceniem, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, uczniowie i studenci. Oceny poziomu życia rodzin są też tym lepsze, im większa miejscowość, w której mieszkają ankietowani. Natomiast najgorzej poziom życia rodziny oceniają badani starsi (powyżej 54 roku życia), żyjący w złych warunkach materialnych, renciści, bezrobotni, respondenci z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym (patrz tabele aneksowe).

Poprawiły się opinie badanych o **warunkach materialnych ich gospodarstw domowych**. Obecnie ponad jedna trzecia respondentów (36%, wzrost o 5 punktów) uznaje je za dobre, nieco ponad dwie piąte (42%) uważa, że są one przeciętne, a więcej niż jedna piąta (22%, spadek o 3 punkty) ocenia negatywnie. Odsetek ankietowanych pozytywnie oceniających sytuację materialną swoich gospodarstw domowych jest najwyższy od czasu rozpoczęcia przez nas badań na ten temat, to znaczy od dwudziestu lat.

Tabela 8

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2006	2007											
	w procentach												
- dobre	33	29	31	32	29	28	31	31	32	31	32	31	36
- ani dobre, ani złe	42	43	46	45	45	46	43	48	46	45	46	44	42
- złe	24	28	23	23	27	26	26	21	22	24	22	25	22

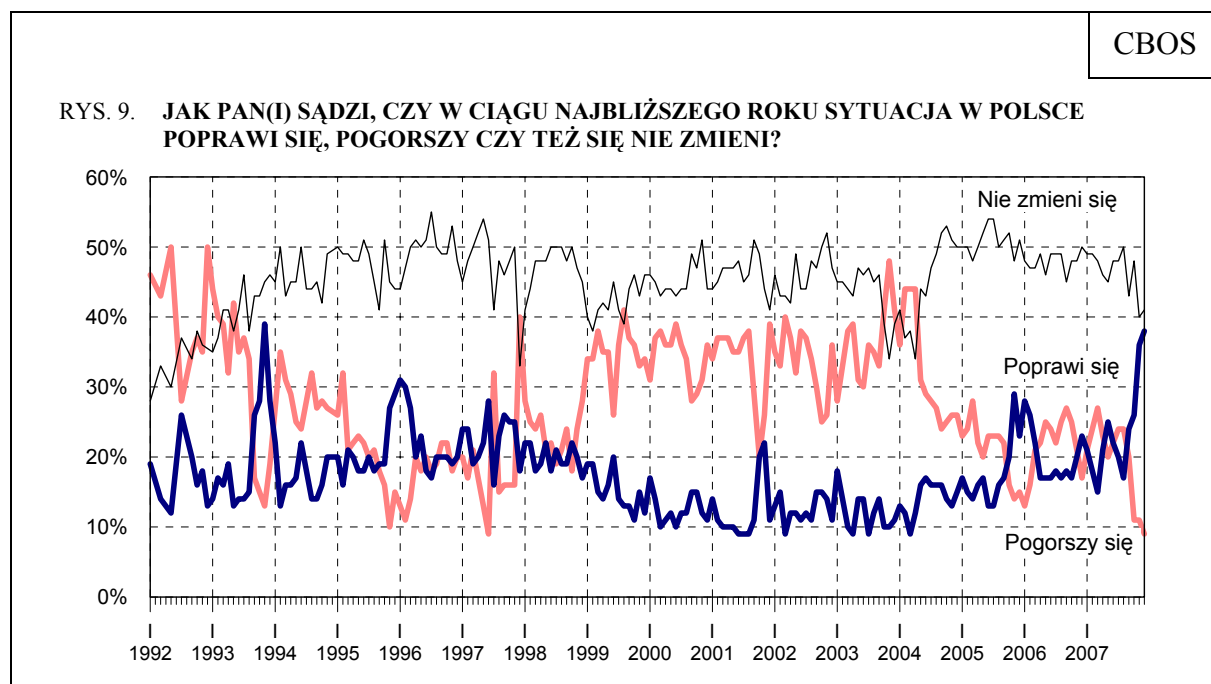

PRZEWIDYWANIA

W grudniu przewidywania dotyczące rozwoju **ogólnej sytuacji w kraju w najbliższym roku** pozostały równie dobre jak przed miesiącem, czyli najbardziej optymistyczne od 1993 roku. Obecnie niemal dwie piąte ankietowanych (38%) liczy na poprawę, nieznacznie więcej (41%) sądzi, że nic się w kraju nie zmieni, i tylko co jedenasty (9%) spodziewa się pogorszenia.

Tabela 9

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2006	2007											
	w procentach												
Poprawi się	23	21	18	15	21	25	22	20	17	24	26	36	38
Nie zmieni się	50	49	49	48	46	45	48	48	50	43	48	40	41
Pogorszy się	17	21	24	27	23	20	22	24	24	20	11	11	9
Trudno powiedzieć	10	9	9	11	10	10	8	8	9	13	15	13	12

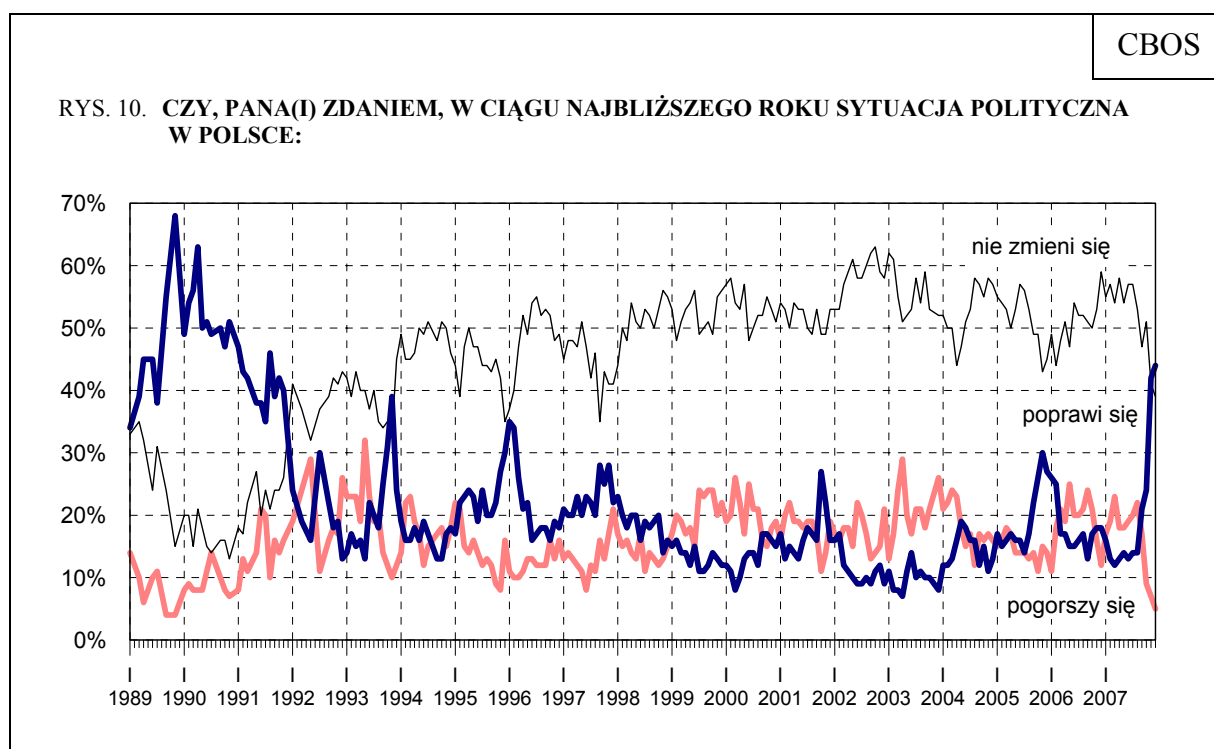
Pominięto „trudno powiedzieć”

W większości grup społeczno-demograficznych najczęstsze jest przekonanie, że w najbliższym roku sytuacja w Polsce się nie zmieni. Należy jednak zauważyć, że wśród osób najmłodszych (poniżej 25 roku życia), najlepiej wykształconych i sytuowanych, dobrze oceniających warunki materialne swoich gospodarstw domowych, wśród uczniów i studentów oraz ankietowanych mających wysoką pozycję zawodową przeważają opinie, że w ciągu najbliższego roku sytuacja w kraju się poprawi. Więcej optymistów jest wśród mężczyzn niż kobiet. Pogorszenie sytuacji ankietowani przewidują tym częściej, im są starsi i gorzej sytuowani, a ponadto szczególnie często osoby prowadzące działalność gospodarczą, ale także renciści, bezrobotni i najslabiej wykształceni (zob. tabele aneksowe).

Nadal bardzo optymistyczne są również przewidywania dotyczące **sytuacji politycznej**. Największa grupa badanych (44%) oczekuje poprawy w życiu politycznym, nieco mniej osób (39%) nie przewiduje zmian, a tylko co dwudziesty ankietowany (5%) spodziewa się pogorszenia.

Tabela 10

Wskazania respondentów według terminów badań													
XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
2006	2007												
w procentach													
- poprawi się	18	16	13	12	13	14	13	14	14	21	24	42	44
- nie zmieni się	59	55	57	54	58	54	57	57	53	47	51	41	39
- pogorszy się	12	17	19	23	18	18	19	20	22	17	9	7	5
Trudno powiedzieć	11	12	11	11	11	14	11	9	11	14	16	10	12

Pominięto „trudno powiedzieć”

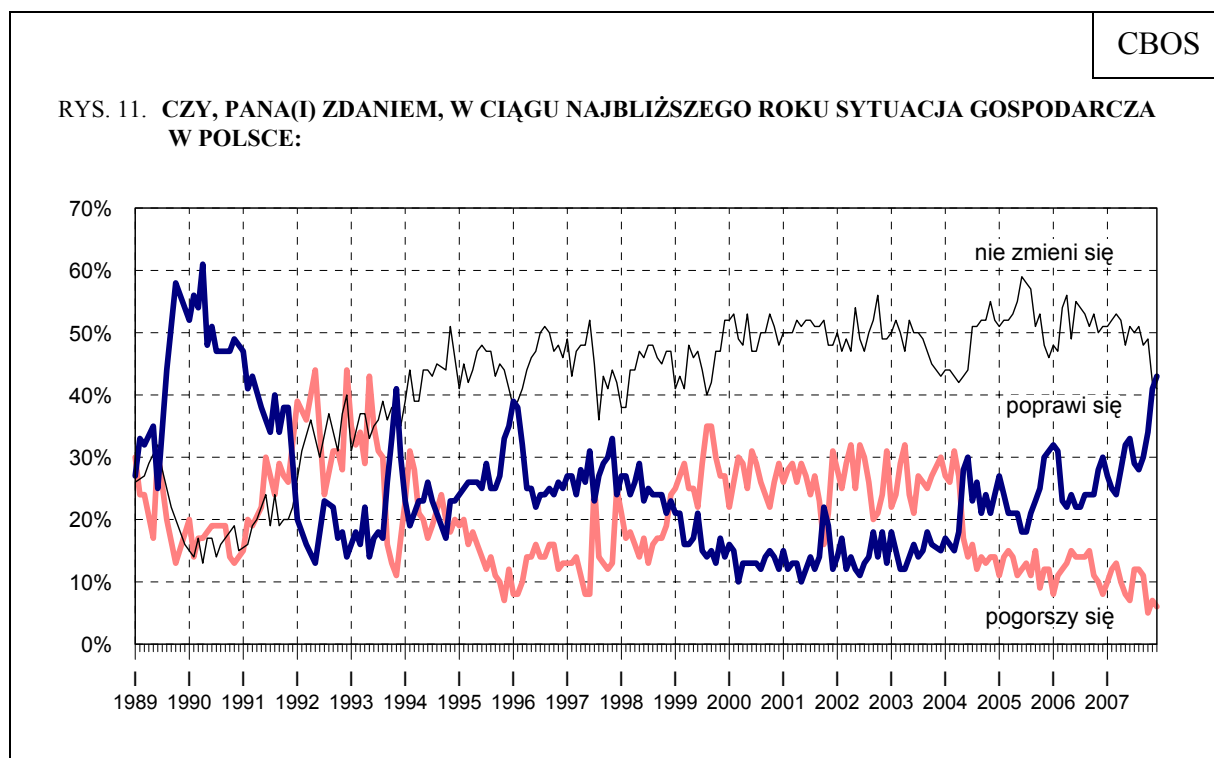
Na ogół im wyższy poziom wykształcenia ankietowanych, większe miejsce zamieszkania oraz lepsza sytuacja materialna, tym częściej wyrażane nadzieje na poprawę sytuacji politycznej w Polsce. Bardziej optymistycznie nastawieni są mężczyźni niż kobiety. Polepszenia klimatu politycznego spodziewa się też ponad połowa badanych najmłodszych

(poniżej 25 roku życia), należących do kadry kierowniczej i inteligencji, pracowników umysłowych niższego szczebla, uczniów i studentów, a także ankietowanych deklarujących poglądy lewicowe. W żadnej z grup społeczno-demograficznych pesymiści nie stanowią więcej niż 10%.

Niezmiennie optymistyczne pozostają także przewidywania dotyczące rozwoju **sytuacji gospodarczej**. Oczekujący poprawy (43%) znacznie przeważają nad pesymistami (6%), a dwie piąte ankietowanych (41%) nie spodziewa się zmian.

Tabela 11

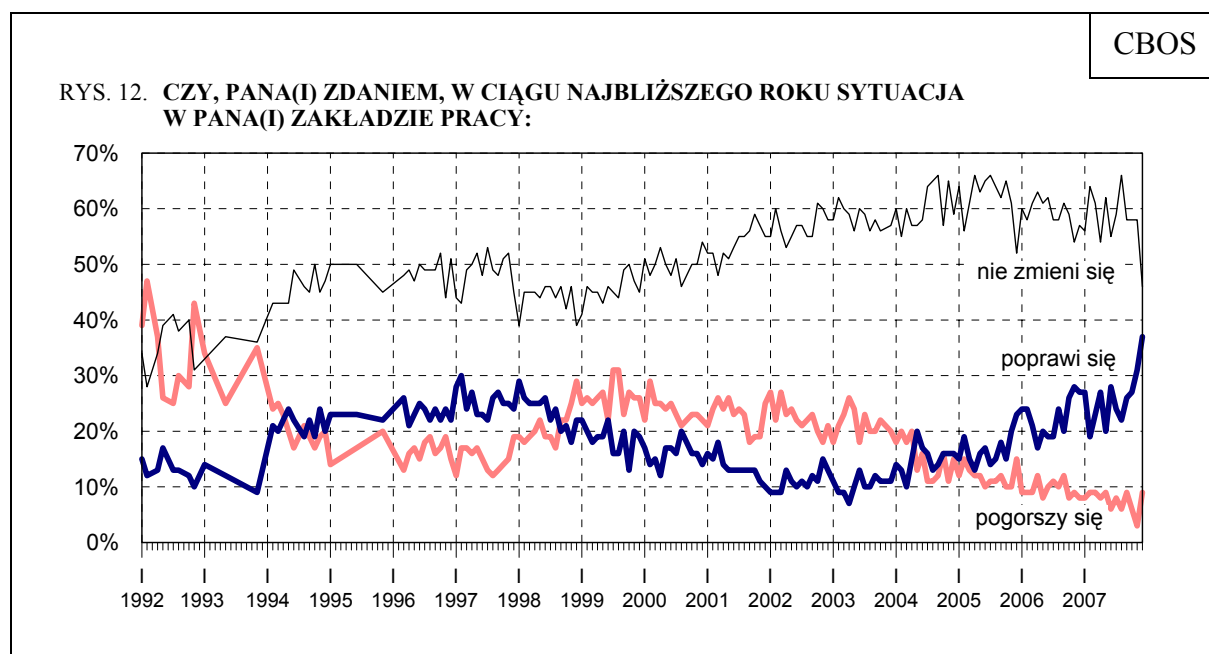
Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
	2006	2007												
	w procentach													
- poprawi się	30	27	25	24	28	32	33	29	28	30	34	41	43	
- nie zmieni się	51	51	52	53	52	48	51	50	51	48	49	42	41	
- pogorszy się	8	10	12	13	10	8	7	12	12	11	5	7	6	
Trudno powiedzieć	11	11	11	10	10	12	9	9	9	11	12	10	10	

Pominięto „trudno powiedzieć”

Poprawy sytuacji gospodarczej spodziewa się ponad połowa ankietowanych najmłodszych (poniżej 25 roku życia), mieszkających w największych miastach (powyżej 500 tys. ludności), mających wyższe wykształcenie, należących do kadry kierowniczej i inteligencji, pracowników umysłowych niższego szczebla, uczniów i studentów, osób osiągających najwyższe dochody *per capita* w gospodarstwie domowym. Najwięcej obaw zaś mają prowadzący działalność gospodarczą i rolnicy (zob. tabele aneksowe).

Przewidywania dotyczące kondycji **zakładów pracy respondentów** nieznacznie się spolaryzowały. Przybyło zarówno optymistów (o 6 punktów, do 37%), jak i obawiających się pogorszenia sytuacji w swoim miejscu pracy (o 6 punktów, do 9%). Zmniejszył się natomiast (z 58% do 46%) odsetek pracowników uważających, że kondycja ich zakładów nie ulegnie zmianie.

Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 12

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2006	2007											
	w procentach												
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)													
N=	468	427	426	431	415	435	413	478	421	400	719	437	412
- poprawi się	27	27	19	23	27	20	28	24	22	26	27	31	37
- pozostanie bez zmian	57	56	64	61	54	62	55	59	66	58	58	58	46
- pogorszy się	8	8	9	9	8	9	6	8	6	9	6	3	9
Trudno powiedzieć	8	8	8	7	11	9	10	9	6	7	9	8	9
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych													
- poprawi się	18	28	13	20	22	36	18	23	23	25	27	29	28
- pozostanie bez zmian	66	57	66	62	58	52	64	62	67	55	61	62	60
- pogorszy się	9	9	13	11	9	6	10	8	4	11	5	4	6
Trudno powiedzieć	6	7	7	7	11	5	8	7	5	8	7	4	7
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej													
- poprawi się	30	26	20	20	28	40	43	26	32	29	27	33	46
- pozostanie bez zmian	53	54	70	58	59	51	44	54	56	55	57	51	37
- pogorszy się	5	6	6	9	3	8	2	10	8	9	7	0	10
Trudno powiedzieć	13	14	4	12	11	1	11	10	4	7	8	15	8
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem													
- poprawi się	35	32	24	30	29	34	31	26	20	28	29	33	38
- pozostanie bez zmian	49	53	63	59	51	50	53	60	69	62	56	59	43
- pogorszy się	7	9	5	7	8	8	4	5	4	6	6	3	11
Trudno powiedzieć	9	6	6	5	12	8	12	9	6	4	9	6	9
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych													
- poprawi się	20	15	13	6	27	21	23	22	12	12	16	25	30
- pozostanie bez zmian	67	73	57	78	54	52	59	57	73	62	57	56	44
- pogorszy się	10	5	14	14	11	3	13	13	15	9	11	7	13
Trudno powiedzieć	2	6	16	2	8	23	4	7	0	18	16	12	13

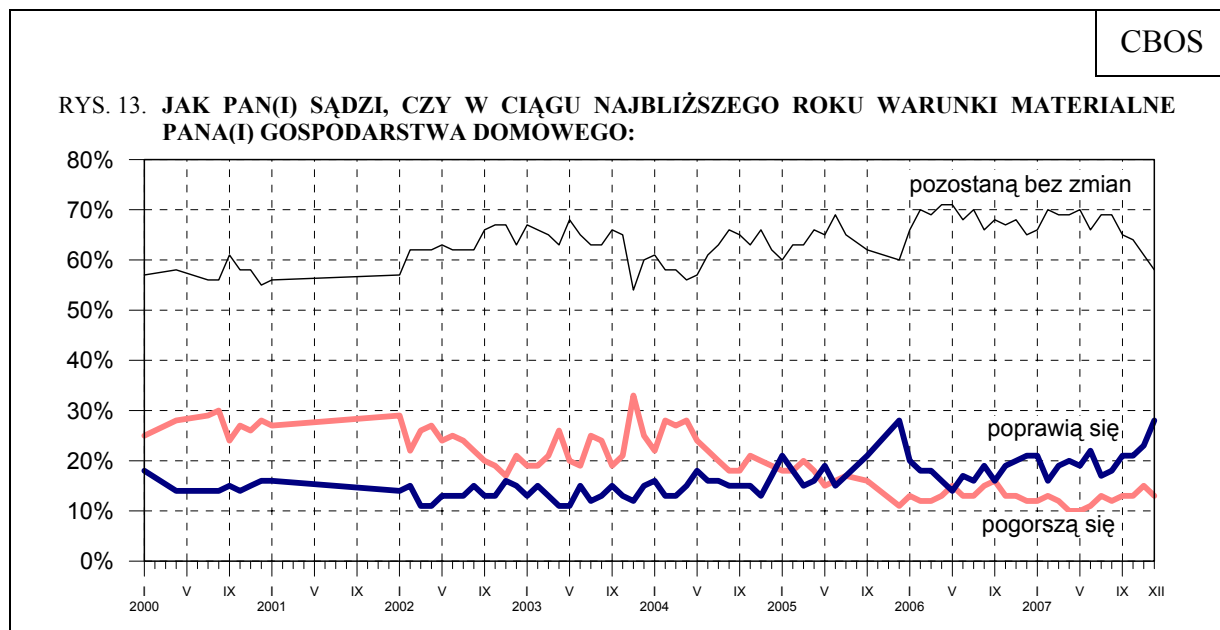
Poprawy sytuacji w miejscu pracy ankietowani spodziewają się tym częściej, im są młodszy, lepiej oceniają kondycję materialną swoich gospodarstw domowych, ale też im niższe uzyskują dochody na osobę w rodzinie. Optymiści przeważają wśród mieszkańców wielkich miast (powyżej 500 tys. ludności), robotników niewykwalifikowanych, osób pracujących na własny rachunek i deklarujących prawicowe poglądy polityczne. Znacząco wyższe niż przeciętnie odsetki badanych przewidujących pogorszenie sytuacji w zakładach

pracy są wśród pracowników fizyczno-umysłowych, rolników, osób źle oceniających sytuację finansową swoich gospodarstw domowych.

Poprawiły się oczekiwania dotyczące **warunków materialnych własnych gospodarstw domowych**. Obecnie ponad jedna czwarta ankietowanych (28%, wzrost o 5 punktów) liczy na ich poprawę, prawie trzy piąte (58%, spadek o 3 punkty) jest zdania, że nie ulegną one zmianie, a mniej więcej co ósmy (13%) spodziewa się pogorszenia.

Tabela 13

Jak , Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
	2006	2007												
	w procentach													
- poprawią się	21	21	16	19	20	19	22	17	18	21	21	23	28	
- pozostaną bez zmian	65	66	70	69	69	70	66	69	69	65	64	61	58	
- pogorszą się	12	12	13	12	10	10	11	13	12	13	13	15	13	
Trudno powiedzieć	2	1	1	0	1	1	1	1	1	1	2	1	1	

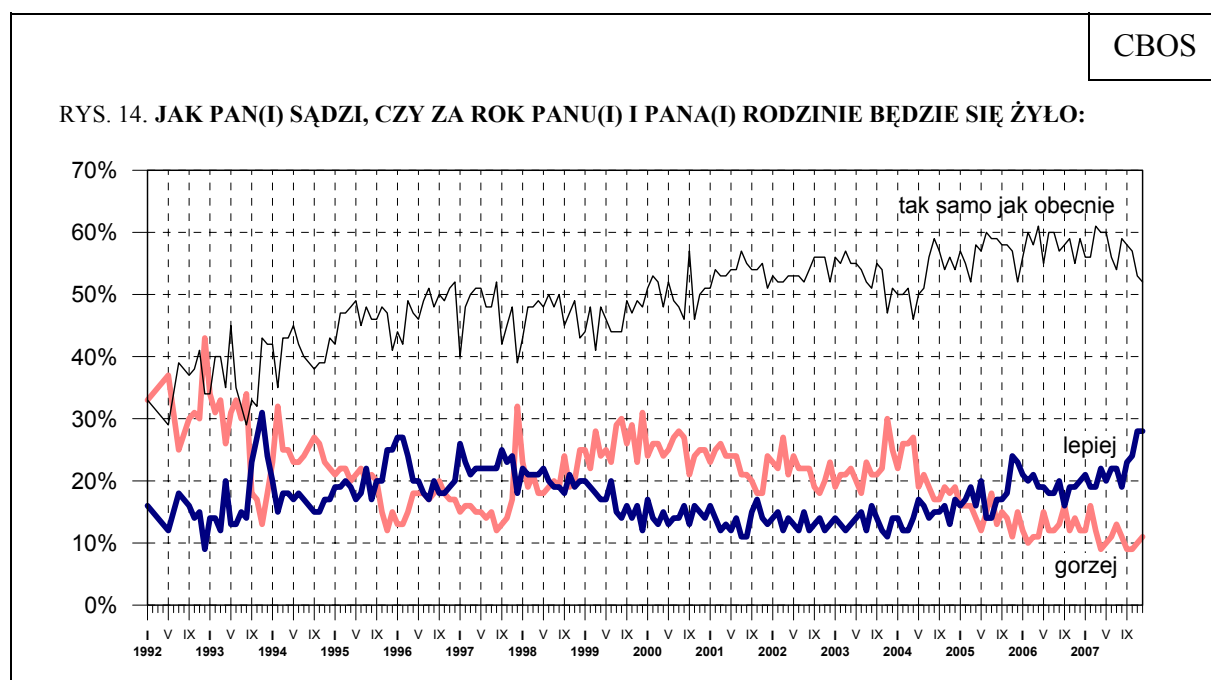

Pominięto „trudno powiedzieć”

Nie zmieniły się przewidywania dotyczące **poziomu życia** ankietowanych i ich rodzin. Ponad połowa badanych (52%) sądzi, że za rok będzie im się żyło tak samo jak teraz, więcej niż co czwarty (28%) spodziewa się poprawy i tylko co dziewiąty (11%) przewiduje pogorszenie.

Tabela 14

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2006	2007											
	w procentach												
- lepiej	20	21	19	19	22	20	22	22	19	23	24	28	28
- tak samo	59	56	56	61	60	60	56	54	59	58	57	53	52
- gorzej	12	12	16	12	9	10	11	13	11	9	9	10	11
Trudno powiedzieć	9	10	9	8	9	10	11	11	11	10	10	9	10

Na poprawę jakości życia swoich rodzin badani liczą tym częściej, im są młodszy, lepiej wykształceni i im lepiej oceniają własne warunki materialne. Optymistycznie nastawieni są też robotnicy niewykwalifikowani oraz przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji. Obniżenia poziomu życia spodziewają się natomiast renciści, ankietowani o najniższych dochodach na osobę w rodzinie i źle oceniający swoją sytuację materialną, a także respondenci prowadzący działalność gospodarczą (zob. tabele aneksowe).

Po październikowych wyborach parlamentarnych odnotowaliśmy bardzo wyraźną poprawę nastrojów społecznych. W grudniu większość ocen pozostała na niezmienionym, relatywnie wysokim poziomie. Polepszyły się opinie na temat rozwoju ogólnej sytuacji w kraju oraz stanu polskiej polityki, a także oceny i przewidywania dotyczące warunków materialnych gospodarstw domowych. Nieco zmniejszyło się natomiast poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia, nieznacznie pogorszyły się też opinie o sytuacji w zakładach pracy respondentów i oceny sytuacji panującej na lokalnych rynkach pracy.

Opracowała
Joanna SZCZEPAŃSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?

(%)

	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	51	27	22	869
Płeć				
Mężczyźni	55	25	20	414
Kobiety	46	29	24	455
Wiek				
18-24 lat	63	28	9	129
25-34	63	17	20	164
35-44	50	29	21	141
45-54	44	33	23	163
55-64	47	27	26	131
65 lat i więcej	37	28	34	141
Miejsce zamieszkania				
Wieś	42	30	28	324
Miasto do 20 tys.	50	26	24	118
20-100 tys.	58	27	15	172
101-500 tys.	55	26	19	135
501 tys. i więcej mieszk.	61	21	18	120
Wykształcenie				
Podstawowe	43	31	26	230
Zasadnicze zawodowe	45	33	22	223
Średnie	55	24	21	293
Wyższe	66	16	18	123
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	64	19	17	62
Prac.umysł.niż.szczebła	63	20	17	105
Pracownicy fiz.- umysł.	58	23	20	75
Robotnicy wykwalifikowani	44	27	28	82
Robotnicy niewykwalifik.	54	29	17	36
Rolnicy	37	36	27	41
Pracujący na własny rach.	43	22	35	24
Bierni zawodowo				
Renciści	40	30	30	79
Emeryci	43	29	29	194
Uczniowie i studenci	69	23	8	66
Bezrobotni	49	39	12	57
Gospodynie domowe i inni	46	33	21	47
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	52	27	20	118
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	63	22	15	88
sekt. pryw. poza rolnict.	53	23	24	176
prywatnym gosp. rolnym	38	37	26	42
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	35	49	15	56
301-500	46	32	22	111
501-900	48	26	26	170
901-1200	59	24	17	118
Powyżej 1200 zł	70	18	12	90
Ocena własnych war. mater.				
Złe	36	40	24	195
Średnie	46	27	27	365
Dobre	65	19	16	309
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	47	32	21	44
Raz w tygodniu	48	28	24	424
1-2 razy w miesiącu	53	24	23	152
Kilka razy w roku	54	27	19	171
W ogóle nie uczestniczy	53	28	19	77
Poglądy polityczne				
Lewica	59	25	17	117
Centrum	52	28	20	254
Prawica	57	24	19	284
Trudno powiedzieć	36	31	32	212

Tabela 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację polityczną** w Polsce?
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	24	41	27	8	869
Płeć					
Mężczyźni	29	40	26	5	413
Kobiety	19	43	27	11	456
Wiek					
18-24 lat	27	47	21	5	127
25-34	29	38	29	4	164
35-44	27	41	25	6	141
45-54	17	42	30	10	164
55-64	22	44	27	7	131
65 lat i więcej	21	36	25	18	141
Miejsce zamieszkania					
Wieś	19	45	26	9	324
Miasto do 20 tys.	25	45	25	5	118
20-100 tys.	28	36	30	6	172
101-500 tys.	21	38	30	11	135
501 tys.i więcej mieszk.	31	39	20	10	120
Wykształcenie					
Podstawowe	23	37	27	13	228
Zasadnicze zawodowe	21	43	29	7	223
Średnie	25	43	25	7	294
Wyższe	27	43	25	6	123
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	24	43	27	6	60
Prac.umysł.niż.szczębla	22	44	27	6	106
Pracownicy fiz.- umysł.	25	39	27	8	75
Robotnicy wykwalifikowani	27	33	33	8	82
Robotnicy niewykwalifik.	18	51	25	6	36
Rolnicy	22	52	23	3	41
Pracujący na własny rach.	25	37	30	8	24
Bierni zawodowo					
Renciści	14	39	33	15	79
Emeryci	24	38	25	13	194
Uczniowie i studenci	40	46	12	2	66
Bezrobotni	21	43	29	7	57
Gospodynie domowe i inni	21	45	27	7	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	21	44	28	7	118
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	27	35	33	5	87
sekt. pryw. poza rolnict.	25	42	28	6	176
prywatnym gosp. rolnym	19	50	27	4	42
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	17	44	34	4	56
301-500	20	41	31	7	111
501-900	22	45	26	8	170
901-1200	19	36	32	14	118
Powyżej 1200 zł	27	45	24	4	91
Ocena własnych war. mater.					
Złe	18	40	33	9	195
Średnie	18	41	29	12	364
Dobre	34	43	20	4	310
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	19	40	28	13	44
Raz w tygodniu	21	43	27	8	423
1-2 razy w miesiącu	31	41	20	8	152
Kilka razy w roku	25	38	29	7	172
W ogóle nie uczestniczy	26	37	27	10	77
Poglądy polityczne					
Lewica	28	41	25	6	117
Centrum	24	44	28	5	254
Prawica	29	42	25	4	284
Trudno powiedzieć	14	38	27	21	212

Tabela 3. Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub w okolicy?
Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie: 1 - bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę; 2 - można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią; 3 - trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę; 4 - nie można znaleźć żadnej pracy

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	50	28	10	6	869
Płeć						
Mężczyźni	9	52	26	8	6	413
Kobiety	4	48	30	11	6	456
Wiek						
18-24 lat	7	57	23	12	2	127
25-34	8	61	23	6	2	164
35-44	8	49	25	13	5	141
45-54	7	53	30	8	2	164
55-64	5	40	35	12	8	131
65 lat i więcej	3	35	34	9	18	141
Miejsce zamieszkania						
Wieś	4	39	36	15	7	324
Miasto do 20 tys.	4	40	42	13	1	118
20-100 tys.	8	56	24	8	5	172
101-500 tys.	6	60	19	4	11	135
501 tys.i więcej mieszk.	16	68	9	3	4	120
Wykształcenie						
Podstawowe	3	37	40	11	9	228
Zasadnicze zawodowe	8	45	26	13	8	223
Średnie	7	55	27	9	3	294
Wyższe	9	70	12	4	5	123
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	11	72	6	8	3	60
Prac.umysł.niż.szczębla	3	66	26	2	2	106
Pracownicy fiz.- umysł.	9	50	28	10	3	75
Robotnicy wykwalifikowani	11	55	24	7	4	82
Robotnicy niewykwalifik.	18	60	19	3	0	36
Rolnicy	0	35	29	25	11	41
Pracujący na własny rach.	30	41	30	0	0	24
Bierni zawodowo						
Renciści	3	37	40	9	11	79
Emeryci	5	37	33	13	13	194
Uczniowie i studenci	3	62	21	10	4	66
Bezrobotni	4	34	41	17	3	57
Gospodynie domowe i inni	4	56	27	11	3	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	6	58	26	7	2	118
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	6	73	17	3	1	87
sekt. pryw. poza rolnict.	15	55	21	6	2	176
prywatnym gosp. rolnym	0	36	32	25	6	42
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	0	39	39	18	3	56
301-500	7	48	31	9	5	111
501-900	5	48	31	9	7	170
901-1200	11	56	19	8	7	118
Powyżej 1200 zł	17	56	17	2	7	91
Ocena własnych war. mater.						
Złe	1	32	42	18	7	195
Średnie	6	52	27	9	6	364
Dobre	11	58	21	6	5	310
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	10	54	18	11	8	44
Raz w tygodniu	5	47	33	9	6	423
1-2 razy w miesiącu	5	58	22	13	2	152
Kilka razy w roku	9	50	27	8	5	172
W ogóle nie uczestniczy	12	45	21	9	13	77
Poglądy polityczne						
Lewica	6	52	26	10	6	117
Centrum	6	52	30	7	5	254
Prawica	9	54	24	9	4	284
Trudno powiedzieć	4	40	32	14	10	212

Tabela 4. Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:

(%)

	dobrze	ani dobrze, ani źle	źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	46	15	1	868
Płeć					
Mężczyźni	38	44	17	1	412
Kobiety	39	48	13	1	456
Wiek					
18-24 lat	61	34	4	1	127
25-34	60	34	6	1	164
35-44	41	43	15	2	141
45-54	25	57	17	1	164
55-64	23	54	23	0	131
65 lat i więcej	21	55	24	0	141
Miejsce zamieszkania					
Wieś	33	51	16	1	324
Miasto do 20 tys.	36	48	16	1	118
20-100 tys.	41	44	14	2	172
101-500 tys.	40	46	14	0	135
501 tys.i więcej mieszk.	52	36	12	0	120
Wykształcenie					
Podstawowe	25	54	21	0	228
Zasadnicze zawodowe	29	49	22	1	222
Średnie	44	46	9	1	294
Wyższe	67	27	5	2	123
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	72	22	3	3	60
Prac.umysł.niż.szczebla	51	43	6	0	106
Pracownicy fiz.- umysł.	40	53	6	1	75
Robotnicy wykwalifikowani	44	40	15	1	82
Robotnicy niewykwalifik.	36	61	2	0	36
Rolnicy	22	61	18	0	41
Pracujący na własny rach.	52	31	12	4	24
Bierni zawodowo					
Renciści	13	51	36	0	79
Emeryci	24	57	19	0	193
Uczniowie i studenci	68	27	5	0	66
Bezrobotni	30	41	28	0	57
Gospodynie domowe i inni	40	45	13	3	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	48	44	6	1	118
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	54	33	9	4	87
sekt. pryw. poza rolnict.	48	46	6	1	176
prywatnym gosp. rolnym	15	65	20	0	42
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	12	55	33	0	56
301-500	32	51	17	0	111
501-900	32	47	20	1	170
901-1200	38	55	7	1	118
Powyżej 1200 zł	57	36	6	1	91
Ocena własnych war. mater.					
Źłe	11	35	54	0	195
Średnie	22	72	5	1	363
Dobre	75	23	2	1	310
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	25	57	18	0	44
Raz w tygodniu	37	48	14	1	423
1-2 razy w miesiącu	45	43	11	0	152
Kilka razy w roku	42	41	16	1	172
W ogóle nie uczestniczy	33	45	22	0	77
Poglądy polityczne					
Lewica	45	43	12	0	117
Centrum	39	45	14	1	253
Prawica	45	41	14	0	284
Trudno powiedzieć	26	56	17	1	212

Tabela 5. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

(%)

	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	41	9	12	870
Płeć					
Mężczyźni	42	37	9	11	414
Kobiety	35	44	9	12	456
Wiek					
18-24 lat	56	29	7	9	129
25-34	40	44	6	10	164
35-44	45	38	9	9	141
45-54	30	52	10	9	164
55-64	37	45	10	9	131
65 lat i więcej	26	35	13	26	141
Miejsce zamieszkania					
Wieś	32	42	10	16	324
Miasto do 20 tys.	35	47	8	10	118
20-100 tys.	42	38	12	8	172
101-500 tys.	50	35	5	10	135
501 tys.i więcej mieszk.	42	42	7	9	121
Wykształcenie					
Podstawowe	35	35	11	19	230
Zasadnicze zawodowe	32	46	12	9	223
Średnie	40	45	6	9	294
Wyższe	53	32	5	9	123
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	64	30	2	4	62
Prac.umysł.niż.szczebla	41	36	7	16	106
Pracownicy fiz.- umysł.	33	54	8	5	75
Robotnicy wykwalifikowani	37	38	12	13	82
Robotnicy niewykwalifik.	46	46	2	6	36
Rolnicy	26	51	3	20	41
Pracujący na własny rach.	44	32	20	4	24
Bierni zawodowo					
Renciści	31	42	12	14	79
Emeryci	30	42	10	18	194
Uczniowie i studenci	63	29	8	0	66
Bezrobotni	32	42	12	13	57
Gospodynie domowe i inni	35	51	8	6	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	44	38	10	7	118
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	47	40	6	7	89
sekt. pryw. poza rolnict.	38	42	7	12	176
prywatnym gosp. rolnym	29	49	3	19	42
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	22	49	17	12	56
301-500	34	47	11	8	111
501-900	38	40	9	13	170
901-1200	36	42	12	10	118
Powyżej 1200 zł	46	41	7	7	91
Ocena własnych war. mater.					
Złe	27	44	13	16	195
Średnie	35	41	10	14	365
Dobre	50	39	5	6	310
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	33	41	9	17	44
Raz w tygodniu	37	43	9	12	424
1-2 razy w miesiącu	41	35	9	15	152
Kilka razy w roku	42	42	7	8	172
W ogóle nie uczestniczy	37	40	14	8	77
Poglądy polityczne					
Lewica	50	33	10	7	119
Centrum	39	45	6	10	254
Prawica	42	39	10	8	284
Trudno powiedzieć	27	42	10	22	212

Tabela 6. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku **sytuacja gospodarcza** w Polsce:

(%)

	poprawi się	nie zmieni się	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	43	41	6	10	869
Płeć					
Mężczyźni	46	41	6	6	413
Kobiety	41	41	6	13	456
Wiek					
18-24 lat	54	35	6	6	127
25-34	47	43	2	8	164
35-44	44	44	6	6	141
45-54	40	47	6	6	164
55-64	42	41	9	8	131
65 lat i więcej	35	34	7	24	141
Miejsce zamieszkania					
Wieś	37	46	5	12	324
Miasto do 20 tys.	46	44	4	6	118
20-100 tys.	44	43	7	6	172
101-500 tys.	45	36	7	12	135
501 tys.i więcej mieszk.	56	27	7	10	120
Wykształcenie					
Podstawowe	33	41	6	20	228
Zasadnicze zawodowe	37	47	8	8	223
Średnie	49	41	4	6	294
Wyższe	62	29	6	4	123
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier.,inteligencja	62	32	5	0	60
Prac.umysł.niż.szczebla	56	32	6	5	106
Pracownicy fiz.- umysł.	37	52	2	10	75
Robotnicy wykwalifikowani	39	50	5	7	82
Robotnicy niewykwalifik.	45	44	4	6	36
Rolnicy	40	39	11	10	41
Pracujący na własny rach.	49	26	13	12	24
Bierni zawodowo					
Renciści	31	48	5	16	79
Emeryci	38	39	8	15	194
Uczniowie i studenci	63	26	2	10	66
Bezrobotni	31	55	5	10	57
Gospodynie domowe i inni	40	48	6	5	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	48	41	7	3	118
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	58	35	1	6	87
sekt. pryw. poza rolnict.	43	44	5	8	176
prywatnym gosp. rolnym	39	42	11	7	42
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	28	49	1	22	56
301-500	42	43	7	8	111
501-900	41	44	7	8	170
901-1200	43	37	6	15	118
Powyżej 1200 zł	55	32	9	3	91
Ocena własnych war. mater.					
Złe	32	45	9	14	195
Średnie	40	43	5	12	364
Dobre	55	36	4	4	310
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	38	39	8	15	44
Raz w tygodniu	42	42	6	10	423
1-2 razy w miesiącu	45	41	6	8	152
Kilka razy w roku	49	36	5	10	172
W ogóle nie uczestniczy	40	48	5	7	77
Poglądy polityczne					
Lewica	59	30	6	4	117
Centrum	39	51	4	5	254
Prawica	50	37	6	6	284
Trudno powiedzieć	31	39	8	22	212

Tabela 7. jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:

(%)

	lepiej	tak samo jak obecnie	gorzej	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	52	11	10	869
Płeć					
Mężczyźni	29	50	11	10	413
Kobiety	26	54	10	10	456
Wiek					
18-24 lat	42	50	3	5	127
25-34	35	49	3	12	164
35-44	31	50	12	7	141
45-54	26	47	16	11	164
55-64	17	58	17	7	131
65 lat i więcej	14	59	13	14	141
Miejsce zamieszkania					
Wieś	23	56	9	12	324
Miasto do 20 tys.	32	51	8	9	118
20-100 tys.	24	57	13	6	172
101-500 tys.	29	49	12	10	135
501 tys.i więcej mieszk.	39	37	15	9	120
Wykształcenie					
Podstawowe	21	52	10	17	228
Zasadnicze zawodowe	22	55	16	7	223
Średnie	30	52	9	8	294
Wyższe	45	44	6	6	123
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	48	43	2	8	60
Prac.umysł.niż.szczebla	39	43	10	8	106
Pracownicy fiz.- umysł.	18	56	11	16	75
Robotnicy wykwalifikowani	31	48	9	12	82
Robotnicy niewykwalifik.	52	33	15	0	36
Rolnicy	29	53	11	7	41
Pracujący na własny rach.	44	32	24	0	24
Bierni zawodowo					
Renciści	12	55	18	15	79
Emeryci	17	59	13	12	194
Uczniowie i studenci	41	55	4	0	66
Bezrobotni	24	48	10	19	57
Gospodynie domowe i inni	14	76	8	3	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	31	49	13	6	118
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	49	36	7	9	87
sekt. pryw. poza rolnict.	34	48	8	11	176
prywatnym gosp. rolnym	25	53	10	12	42
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	28	42	16	15	56
301-500	25	56	11	7	111
501-900	25	52	14	10	170
901-1200	29	54	9	8	118
Powyżej 1200 zł	33	51	12	4	91
Ocena własnych war. mater.					
Złe	18	49	21	13	195
Średnie	25	54	9	12	364
Dobre	37	51	6	5	310
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	21	57	12	9	44
Raz w tygodniu	25	55	10	10	423
1-2 razy w miesiącu	33	50	8	9	152
Kilka razy w roku	32	48	12	8	172
W ogóle nie uczestniczy	24	47	16	12	77
Poglądy polityczne					
Lewica	35	46	12	7	117
Centrum	26	57	10	7	254
Prawica	32	52	11	5	284
Trudno powiedzieć	20	49	11	20	212